

Våld som biljett till gemenskap

- En studie om huliganism som ett socialt fenomen.

Av: Carina Mellberg

Handledare: Lambros Roubanis
Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper
Kandidatuppsats 15 hp
Examensarbete i socialt arbete | Vårterminen 2017
Programmet för socialt arbete med storstadsprofil

Sammanfattning

Syftet med denna studie har varit att undersöka huliganism som ett socialt fenomen, där det ingått att undersöka vilken mening det kollektiva våldet inom huliganismen fyller för individerna, på vilket sätt huligankulturen är organiserad, samt vad som karaktäriserar den typiske huliganen. Studiens empiri bygger på kvalitativa intervjuer med två aktiva huliganer och två före detta huliganer. Förutom intervjuer har även inspiration från Swedbergs (2016) definition av teoretisering använts som metod i denna studie. Studiens teoretiska referensram utgörs framförallt av Ahrne och Brunssons (2011) teori om partiell organisering och Littman och Palucks (2015) teoretiska förståelse för varför individer väljer att bruka våld på uppdrag av en grupp. Som ett teoretiskt verktyg i analysen har även Simmels (se Korllos, 1994) teori om sociala typer använts. Resultatet visade att våldet fyller en känsla av gemenskap, men kan även användas som ett sätt bevisa sig inför andra huliganer. Inom huliganismen kunde de organisatoriska elementen medlemskap, hierarki, regler och sanktioner hittas. I resultatet framkom även att den typiske huliganen är lojal mot andra huliganer, han kan socialisera sig med andra medlemmar av gruppen, han har en vilja att slåss, och våldet medför att han ljugar för personer utanför huligankulturen.

Titel: Våld som biljett till gemenskap - En studie om huliganism som ett socialt fenomen.

Författare: Carina Mellberg

Antal ord: 12 633

Nyckelord: Huliganism, huligan, organisering, våld, kollektivt våld

Abstract

The purpose of this study was to examine hooliganism as a social phenomenon, in which it was included to examine what meaning the collective violence within fills for the individuals, in which way hooliganism is organized, and what characterizes the typical hooligan. The study is based on qualitative interviews with two active hooligans and two ex-hooligans. In addition to interviews, also inspiration from Swedberg (2016) definition of theorizing has been used as a method in this study. The study's theoretical framework consists mainly of Ahrne and Brunsson's (2011) theory of partial organization and Littman and Paluck's (2015) theory of why individuals choose to use violence on behalf of a group. As a theoretical instrument in the analysis Simmel's (see Korllos, 1994) theory of social types has been used. The results showed that violence provide a feeling of fellowship, but can also be used as a way to prove oneself to other hooligans. In hooliganism the organizational elements membership, hierarchy, rules and sanction could be found. The results showed that the typical hooligan is loyal to other hooligans, he can socialize with other members of the group, he has a willingness to fight, and the violence causes the hooligan to lie to people outside the hooligan culture.

Title: Våld som biljett till gemenskap - En studie om huliganism som ett socialt fenomen.

Author: Carina Mellberg

Number of words: 12 633

Key words: Hooliganism, hooligan, organization, violence, collective violence

Tack till Lambros Roumbanis, en inspirationskälla i vartenda möte.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	1
1.1. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	2
2. BAKGRUND	2
2.1. EN TILLBAKABLICK PÅ FÖRHÅLLET MELLAN FOTBOLL OCH VÅLD	3
3. TIDIGARE FORSKNING	4
3.1. IDENTITET OCH VÅLDETS BETYDELSE INOM HULIGANISM.....	5
3.2. HULIGANVÅLDETS ORDNADE FORMER	6
4. TEORETISK REFERENS RAM	7
4.1. KOLLEKTIVT VÅLD.....	7
4.2. PARTIELL ORGANISERING.....	8
4.3. SOCIALA TYPER.....	11
5. METOD	11
5.1. METODVAL.....	12
5.1.1. <i>Kvalitativa intervjuer</i>	12
5.1.2. <i>Teoretisering</i>	12
5.2. TILLVÄGÅNGSSÄTT	13
5.2.1. <i>Empirisk observation och utveckling av begrepp</i>	13
5.2.2. <i>Urval av intervju personer</i>	14
5.2.3. <i>Intervjuer och transkribering</i>	15
5.3. ANALYSMETOD	16
5.3.1. <i>Kodning, sortering och summering</i>	16
5.4. STUDIENS KVALITET OCH GENERALISERBARHET	17
5.5. ETISKA ÖVERVÄGANDEN	18
5.6. METODDISKUSSION	19
6. RESULTAT OCH ANALYS	20
6.1. DET KOLLEKTIVA VÅLDETS MENING	20
6.1.1. <i>Laget är större än jaget</i>	20
6.1.2. <i>Ett sätt att bevisa sig</i>	23
6.2. HULIGANISMENS ORGANISATORISKA ELEMENT	24
6.2.1. <i>Att bli en i gänget</i>	24
6.2.2. <i>Huliganismens aktörer</i>	25
6.2.3. <i>Brott och straff</i>	27
6.3. DEN TYPISKE HULIGANEN	29
6.3.1. <i>"Sköna, lojala och bra på att slåss"</i>	29
6.3.2. <i>Huliganens dolda sida</i>	31
7. DISKUSSION	32
8. REFERENSER	35
BILAGA 1 - DATA SOM INGÅTT I EMPIRISK OBSERVATION	39
BILAGA 2 - INTERVJUGUIDE	41

1. Inledning

Utifrån en sociologisk synvinkel kan begreppet våld definieras på många olika sätt och innefatta flera olika sorters handlingar (Collins, 2009; Collstedt, 2005; Edling, 2016). Föreställningarna om våldets ursprung och mening kan variera beroende på den historiska och sociala kontexten. Vissa typer av våld uppfattas som fullt legitima, medan andra anses illegitima och moraliskt förkastliga. Oavsett definition är våld ett fenomen som existerar världen över och som i vår tid ofta har beskrivits som någonting meningslöst (Collstedt, 2004; Lindstedt Cronberg & Österberg, 2004). Marie Lindstedt Cronberg och Eva Österberg (2004:8) menar dock att genom att studera våldets mening går det att få kunskap om någonting utöver själva våldshandlingarna, exempelvis en kunskap om den kultur som våldet utspelar sig i. Att flytta fokus på våld från individen som en irrationell handling till en meningsfull handling gör att våld får en mer komplex betydelse än att det enbart syftar till att fysiskt skada någon annan (Collstedt, 2005:103).

Våld är något som funnits inom idrotten sedan århundraden tillbaka, och vad som är ett illegitimt beteende inom supporterkulturen är något som ständigt diskuteras av politiker och media (Andersson & Radmann, 1998; Radmann, 2015). Polis och andra myndigheter som sysslar med social kontroll har länge försökt motverka våldet mellan olika grupper av huliganer, på och utanför fotbollsarenorna, genom riktade insatser (se exempelvis Brå, 2008; Nordh, 2013; Polismyndigheten, 2014). Philip Lalander (1997; se Radmann, 2015:43) påpekar dock att våldsproblematik inte kan lösas utan en förståelse för vilken funktion och mening våldet fyller för de enskilda individerna. Problem med insatser mot huliganism kan även uppstå då frågan om vad som utgör huliganism och vilka huliganerna är saknar ett entydigt svar mellan dessa grupper av myndigheter, men även bland andra aktörer som arbetar med frågan, så som socionomer, journalister och idrottsklubbar (Radmann, 2015:20). Men hur kan huliganismen förstås på ett djupare plan: Vilken mening fyller våldet för individerna som frivilligt väljer att organisera sig för att slåss? Vad karaktäriserar den typiske huliganen, och i vilken utsträckning är huligankulturen organiserad?

Utgångspunkten är att studera våld utifrån ett relationellt perspektiv, för att på så sätt förflytta forskningens fokus från vad det är som gör en individ våldsam till att studera det som utspelar sig *mellan* individer (Edling, 2016:19). Denna perspektivförflyttning innebär att våldets mening fylls av mer än själva våldssituationen (ibid:21), och med detta perspektiv är det primära i studien att försöka förstå vilken betydelse och mening det kollektiva våldet mellan huliganer har för individerna. I studien kommer huliganismen även att belysas

med hjälp av Göran Ahrne och Nils Brunssons (2011) teori om *partiell organisering*. Därigenom är det min ambition att kunna besvara frågan om hur huliganismen är organiserad. En analys av dessa två områden, våldets mening och huliganismens organisering, kan sedan tillsammans ge en bild av karaktäriserande drag för den typiske huliganen.

Studiens empiri bygger på intervjuer av två aktiva huliganer och två före detta huliganer. Antalet intervjuer är visserligen relativt lågt, vilket främst har att göra med att huliganer sällan vill tala utanför sina egna innersta kretsar. Likväl är materialet rikt och ger en god bild av huliganism ur ett inifrånperspektiv som kan tänkas omfatta de flesta idag verksamma huliganer. Huliganism och huligan har i studien avgränsats till att inbegripa de supportrar som ingår i grupper som brukar fysiskt våld i klubbens namn i syfte att skada andra fysiskt eller psykiskt, och framförallt våld riktat mot rivaliserande supportrar. Huliganism handlar inte bara om att våldet utförs mellan rivaliserande supportrar, utan i denna studie definieras huliganism även utifrån att våldet är *kollektivt*, det vill säga att våldet begås mellan grupper av huliganer. Vidare har huliganism avgränsats till att bara inkludera huliganer i svenska supporterklubbar inom idrotten fotboll, då fotboll är den idrott i Sverige som har störst problem med supportervåld (Nordh, 2013:14).

1.1. Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med följande studie består i att undersöka hur huliganism kan förstås som ett socialt fenomen. I detta ingår att undersöka vilken mening det kollektiva våldet inom huliganismen fyller för individerna, på vilket sätt huliganismen är organiserad, samt vad som karaktäriserar den typiske huliganen. Studiens frågeställningar blir således:

- Vilken mening fyller det kollektiva våldet för huliganer?
- På vilket sätt är huliganismen organiserad?
- Vad karaktäriserar den typiske huliganen?

2. Bakgrund

För att ge läsaren en tydlig bild om vad det är som ska studeras, kommer det i följande avsnitt ges en historisk tillbakablick om supportervåldets uppkomst och framväxt inom fotbollskulturen: hur våldet tog sig in i fotbollens värld, från en våldsam sport till en våldsam publik, för att sedan förflytta sig ut från arenorna och bort från fotbollen.

2.1. En tillbakablick på förhållandet mellan fotboll och våld

Dagens moderna fotboll i Sverige har sina rötter från den fotboll som spelades i Storbritannien redan under medeltiden (Andersson & Radmann, 1998:11). Den tidens fotboll var relativt regellös, och en uppdelning mellan spelare och publik fanns inte. Avsaknaden av regler bidrog till ett brutalt spel och att skadefrekvensen vid matcherna var hög. Även om dåtidens fotboll kan ses som primitiv och ociviliserad, finns det ändå vissa drag som påminner om dagens moderna fotboll, exempelvis närvaron av våldet. I historiska källmaterial går det att läsa om hur fotbollen under 1300-talets början var okontrollerbar och att det kunde ses som ett samhällsproblem (Andersson & Radmann, 1998:11). Även om fotbollens förhållande till våld har förändrats sedan dess har våldet fortfarande en stor roll inom fotbollskulturen. Medan själva fotbollsspelet har civiliserats och reglerats, finns den våldsamma mentaliteten istället kvar hos publiken. Denna förflyttning, från ett våldsamt spel till en våldsam publik, skedde i England under 1800-talets mitt. När fotbollen sedan under slutet av 1800-talet spred sig över världen, var fotbollen redan kontroversiell i Sverige (Andersson, 2010:12; Andersson & Radmann, 1998:29).

Trots att det första publikbråket i Sverige inte uppmärksammades förrän år 1906, var fotbollsförbundet redan innan det förbereda på att publiken kunde bli problematisk under fotbollsmatcher (Andersson & Radmann, 1998:13). I *Fotboll regler och råd med förklarande illustrationer af off-side utgifna af Svenska Bollspelsförbundet* från år 1903 (se Andersson, 2010:13) går det bland annat att läsa att domare bör hållas skyddade både från spelarnas och publikens eventuella känsloutbrott, och att gången mellan omklädningsrum och spelplanen bör vara avspärrad. Enligt Torbjörn Andersson (2010:16) hade publikbråken i Sverige mellan åren 1906 och 1950 ett givet mönster. I de typiska publikbråken var det domaren, motståndarlagets spelare eller tränare som efter match hotades, då publiken hade blivit upprörd av någon händelse under matchen. Under 1960-talet var det en annan aspekt av publikoroligheter som blev vanligare, nämligen att publiken gjorde så kallade planinvasioner, där de springer in på planen för att exempelvis hylla det lag som vunnit (ibid:30).

År 1965 dyker ordet *huliganism* upp för första gången i svensk press, detta i samband med att det skrivs om publikbråk vid fotbollsmatcher i brittiska Liverpool och Manchester (Radmann, 2015:60-61). Och i samband med att engelsk fotboll börjas sändas på tv i Sverige 1969 dyker även det moderna supportervåldet upp på svenska läktare. Denna form av publikorolighet skilde sig från tidigare former, dels på grund av omfattningen av våldet, men även på så sätt att slagsmålen som uppstod var mellan två olika supportergrupper (ibid:62).

Under 1980-talets början etablerades den svenska klackkulturen, med bland annat huligangrupperna Black Army (AIK-supportrar) och Bajen Fans (Hammarby-supportrar) (Andersson, 2010:32). Därefter har publikoroligheter inte längre präglats av spontana attacker mot spelare och domare, utan publikbråken har sedan dess alltmer bestått av organiserat bråk mellan olika huligangrupper.

3. Tidigare forskning

Under huliganismens framväxt i Europa började fotbollsvåldet från Polisen och andra myndigheter ses som ett allmänt ordningsproblem och många forskare, framförallt engelska, studerade fenomenet i försök att lägga fram olika förklaringsmodeller över fotbollssupportrarnas beteenden (Radmann, 2015:25). En del forskare kom i sina studier fram till att det finns en medveten vilja att delta i slagsmål bland de unga män som ingår i huligankulturen (Finn 1994; se Radmann 2015:31). Andra forskare menade att supportervåld inte är ett enskilt fenomen, utan måste förstås och analyseras utifrån andra faktorer bland våldsverkarna, såsom frånvarande föräldrar (Dunand 1987; Brug 1994; Tsoukala 2009; se Radmann 2015:30). På senare tid har en del forskare kommit fram till att det verkliga våldet inom supporter-kulturen är överdrivet, och att det snarare är genom media som diskussionen om huliganism som ett samhällsproblem har uppstått (Armstrong 1998; se Radmann, 2015:32). I Sverige har studier om huliganism varit mer begränsad (Radmann, 2015:42). Sedan mitten på 1980-talet har dock Brottsförebyggande rådet haft en del uppdrag kring det idrottsrelaterade våldet, där de bland annat undersökt om bråkmakare medvetet söker sig till idrottsarenorna, eller om det är omständigheterna runt matchen som gör en del supportrar aggressiva (ibid:47).

Forskningen som presenteras i följande avsnitt utgår bland annat från ovan nämnda perspektiv, huliganism som ett samhällsproblem, men i avsnittet presenteras även studier som utgår från huliganernas perspektiv och huliganism som en del av supporterskapet. Avsnittet inleds med att presentera tidigare forskning som fokuserat på att undersöka hur individer identifierar sig med huligangrupper, och vilken betydelse våldet har inom huliganismen. Avslutningsvis presenteras tidigare forskning som försökt kartlägga huliganismen; hur slagsmål mellan olika supportergrupper går till, med allt från regler till vilka aktörer som medverkar.

3.1. Identitet och våldets betydelse inom huliganism

I en studie baserad på intervjuer med svenska huliganer och andra med insyn i den svenska huliganvärlden framkom att det är svårt att definiera specifika kriterier för den typiske huliganen (Radmann, 2014:560). En huligan kan vara 15, 20 eller 45 år, han kan vara arbetslös, en tjänsteman eller en företagare, han kan vara en småbarnsförälder, tonårsförälder, eller så kanske han lever ensam (ibid:559). Trots dessa skillnader mellan de som ingår i en huligangrupp, skapar det kollektiva våldet ändå en känsla av samhörighet och gemensam identitet, och trots alla olikheter finns det ändå en del gemensamma nämnare bland huliganer; de är män som njuter av att slåss och dricka alkoholhaltiga drycker i sällskap med andra män (ibid:548, 560).

Andra som försökt besvara frågan om huliganers identitet är sociologen Ramón Spaaij (2008) och psykoterapeuten och kriminologen Roberto Maniglio (2007). Genom att tillföra befintlig kunskap om våld och identitet inom huliganism till sitt eget fältarbete försöker Spaaij (2008:370) skapa ett analytiskt ramverk för jämförande studier om huliganism, medan Maniglios (2007:204) studie syftar till att undersöka hur huliganer tänker om sitt supporterskap. I sin analys kommer Maniglio (2007:205) fram till att huliganer anser att de genom sitt engagemang, att med hjälp av uppmuntran till laget och genom våldsamma beteenden mot rivaliserande supportrar, kan bidra till det egna lagets vinst, och att lagets seger är deras seger. Respondenten i Maniglios (2007:205) studie menar att hans lag även representerar staden som laget tillhör. När laget vinner en match betyder det alltså att det även är en seger för individens kultur och värderingar, då huliganen identifierar sig med staden och det som staden innehåller.

Spaaij (2008) har istället för huliganers tänkande om supporterskap undersökt hur våldet inom supporterskapet hjälper till att forma en kollektiv identitet bland huliganer. Trots att fotbollshuliganism är ett komplext och mångdimensionellt fenomen, menar Spaaij (2008:369) att det finns några grundläggande egenskaper hos huliganer som är universella. Framförallt tillför våldet en njutning och spänning, som blir ett sätt för huliganer att hantera tristess (Spaaij, 2008:375-376). Men våldet inom huligangrupper används även som ett verktyg till att presentera en kollektiv självbild, en självbild som säger att de är kapabla till att ta hand om sig själva och att de ser sig själva som överlägsna andra supportrar (ibid:387). Genom att delta i de kollektiva slagsmålen eller visa sin villighet till att slåss inför andra konstrueras även en fysisk identitet, en kroppslig maskulinitet som bekräftas och reproduceras av de andra männen som ingår i sammandrabbningarna (ibid:380). Slagsmålen mellan grupper av

huliganer bidrar även till en känsla av tillhörighet och solidaritet, och bland huliganerna själva beskrivs medlemmarna som några som ser efter varandra och håller ihop (ibid:385).

Fotbollshuliganism är som sagt ett mångdimensionellt fenomen, och vid beskrivningar av egenskaper hos huliganer påtalar Spaaij (2008:389) att hänsyn bör tas till skillnaderna i de sociala, kulturella och historiska omständigheterna som huliganismen befinner sig i. De egenskaper som Spaaij (2008) kommit fram till i sin studie bör därför inte ses som exakta, utan snarare som generellt beskrivna, men precis som svensk forskning om huliganism visat menar Spaaij (2008:389) att den gemensamma nämnaren för alla huliganer är att de är män.

3.2. Huliganvåldets ordnade former

Eric Dunning (2000:142) (brittisk professor emeritus i sociologi) menar att problemet med begreppet fotbollshuliganism är att det används för att beskriva flertalet beteenden som uttrycks av supportrar i idrottsrelaterade sammanhang, allt från att slänga in bengaler på fotbollsplanen till slagsmål som involverar knivar eller andra vapen. Richard Giulianotti och Gary Armstrong (2002) är två av flera sociologer som trots detta använder sig av begreppet huliganism vid forskning om supportertervåld. Med hjälp av bland annat observationer har Giulianotti och Armstrong (2002:212) studerat hur slagsmål mellan brittiska huligangrupper går till. Genom observationerna framkom att huvudmålet för varje huligangrupp är att ta kontroll över specifika (geografiska) områden samt att vara framgångsrika i själva slagsmålen mot andra huligangrupper (ibid:217). Maniglio (2007:206) menar utifrån sin studie att det slutgiltiga målet för en huligan snarare är en erkänd överlägsenhet av rivaliserande huligangrupper, vilket är något som uppnås genom ett våldsamt beteende. Våldet används därmed för att få andra, faktiska och potentiella motståndare, att underkasta sig själva.

Oavsett varför huliganer slåss mot andra huliganer, är idrottsforskare ändå överens om att slagsmål är något som förekommer mellan olika supportergrupper, och hur slagsmålen går till är något som skiljer sig från andra typer av slagsmål (Radmann, 2015). Till att börja med går det att konstatera att det finns regler över hur ett slagsmål mellan två huligangrupper får gå till. Både inom varje enskild huligangrupp och mellan de rivaliserande huligangrupperna finns det enligt Giulianotti och Armstrong (2002:217) normer om vad som är okej och inte okej att göra i ett slagsmål. Dessa normer förhandlas och ifrågasätts av huliganerna själva i varierande grad, men de flesta huligangrupper verkar ändå överens om att man inte får skada sina motståndare allvarligt. Giulianotti och Armstrong (2002:216) kommer med sin studie även fram till att det inte verkar finnas några ledare med en övergripande makt inom

huligangrupperna, men att det däremot finns så kallade ”top boys”, personer som genom deras meriter vid slagsmål mot rivaliserande huligangrupper har en hög status inom gruppen. Inom en huligangrupp kan det efter en sammandrabbning uppstå meningsskiljaktigheter om hur effektivt gruppen har agerat som ett kollektiv (ibid:218). För att förstå hur gruppens handlingar och rykte kan komma att bedömas av andra huligangrupper, är det därför vanligt att låta neutrala¹ personer värdera synpunkterna.

Forskning som gjorts om slagsmål mellan huliganer i Sverige har även den visat på att det finns outtalade regler som alla känner till, och att respekt är ett viktigt värdeord som betonas såväl inom den enskilda huligangruppen som mellan grupperna (Radmann, 2014:559).

4. Teoretisk referensram

Nedan presenteras studiens teoretiska referensram, vilken utgörs av teorier om *kollektivt våld*, *partiell organisering* och *sociala typer*. Teorier om varför individer deltar i kollektivt våld kan hjälpa till att skapa en förståelse över våldet som sker inom huliganismen, vilken mening det kollektiva våldet har för huliganerna. Med hjälp av teorin om partiell organisering går det att studera och förstå fenomenet huliganism utifrån olika element av organisering, och med Georg Simmels (se Korllos, 1994; Giulianotti, 2005) teori om sociala typer som verktyg i analysen går det även att finna vilka typiska karaktärsdrag en huligan besitter.

4.1. Kollektivt våld

Trots att de flesta samhällen världen över bygger på värderingar och lagar som grundar sig på principen om att inte skada någon annan, visar historien på flera exempel där vanliga människor har skadat andra på uppdrag av sin egen grupp, ett fenomen som Rebecca Littman och Elisabeth Levy Paluck (2015:79-80) benämner som kollektivt våld. Exempel på kollektivt våld kan vara politiskt våld i form av folkmord eller terrorism, men även våld som utförs på uppdrag av ett mindre gäng eller en kriminell grupp. Begreppet utesluter förekomsten av våld som utförs på uppdrag av individen själv, och omfattar istället våld som utförs på uppdrag av en grupp. Ett utmärkande drag med kollektivt våld är att vanliga människor, människor som inte har anlag för ett våldsamt beteende, skadar andra på uppdrag av den egna gruppen (Littman & Paluck, 2015:81). Littman och Paluck (2015:81) menar att medan sadister och

---

¹ Med *neutrala* menas exempelvis enskilda huliganer som är med bara för den dagen, icke-huliganer som har en kunnsighet om huliganätverket, eller lokala ex-huliganer (Giulianotti & Armstrong, 2002:218).

psykopater motiveras till att bruka våld av ett inre begär, vill de allra flesta andra människor undvika att skada andra.

Littman och Palucks (2015:79) teoretiska förståelse till varför individer deltar i kollektivt våld grundar sig i att våldsbejakande grupper förser sina medlemmar med en identitet. Trots att människor kan ha sökt sig till dessa grupper av olika anledningar, motiverar deras identitet som medlemmar dem till att bruka våld på uppdrag av gruppen (ibid:88). Så som individer utvecklar en egen identitet, ett eget *jag* som skiljer individen från andra, utvecklar också en grupp ett *kollektivt jag*, till vilken individer inom gruppen identifierar sig med. De individer som identifierar sig väldigt starkt med sin grupp är också mer benägna att följa de normer som finns inom gruppen, även om dessa normer inkluderar ett våldsamt beteende som bryter mot samhällets normer och värderingar, eller till och med sina egna (ibid:89). Strategier som kan användas av den våldsbejakande gruppen för att motivera sina medlemmar till ett våldsamt beteende är att skapa en åtskillnad mellan den egna gruppen och andra, ett ”vi” mot ”de”, vilket kan leda till att gruppidentiteten stärks. Att sedan normalisera våldet med hjälp av diskussioner inom kollektivet som beskriver våld som ett typiskt och önskvärt beteende inom gruppen hjälper till att skapa en slags våldscykel: att delta i våldshandlingar på uppdrag av sin grupp ökar identifieringen med den egna gruppen, och gruppidentifieringen ökar i sin tur villigheten till att delta i våldshandlingar (ibid:81, 91).

Att individer är villiga att bruka kollektivt våld kan även förklaras av att de söker att rättfärdiga sina våldsamma beteenden genom att hävda att våldet tillhör att vara en bra medlem (ibid:92). Identifikationen med den våldsbejakande gruppen kan sedan delvis förklaras med att medlemmarna känner sig distanserade från andra sociala, icke-våldsamma, sammanhang. Medlemmar i våldsbejakande grupper är oftast medvetna om att de bryter mot allmänna sociala normer, och medan andra medlemmar i denna grupp stöttar och förstår våldet kommer signifikanta andra utanför den våldsbejakande gruppen förmodligen inte att vara lika förstående (ibid:93). Detta kan leda till att individer distanserar sig från andra sociala relationer och identiteter utanför den våldsbejakande gruppen, och att identifikationen med den våldsbejakande gruppen därmed förstärks.

4.2. Partiell organisering

Göran Ahrne och Nils Brunsson (2011:83) menar att det är vanligt förekommande att inom organisationsstudier begränsa begreppet organisering till att beröra enbart formella

organisationer², och att världen utanför dessa beskrivs med hjälp av begreppen institution eller nätverk. Institution hänvisar till strukturerade former med litet handlingsutrymme för individer och organisationer, och nätverk karaktäriseras av mindre strukturerade interaktioner mellan olika aktörer (ibid:84). Ahrne och Brunsson (2011:83) anser dock att organisering är ett väldigt användbart begrepp för att analysera dagens samhälle, och att det går att använda för att förstå fenomen som ofta beskrivs som antingen nätverk eller institutioner, men att det då måste definieras något bredare än hur det vanligtvis har definierats.

De grupper och människor som ingår i fenomenet huliganism tillhör varken en formell organisation eller en institution. Att förklara huliganer och deras verksamhet med hjälp av begreppet nätverk ger inte heller hela bilden av hur huligankulturen i Sverige verkar, då tidigare forskning visat på att huliganism faktiskt innefattar strukturerade interaktioner mellan både individer och grupper. Genom att definiera organisering som en beslutad ordning, som innehåller ett eller flera av elementen medlemskap, hierarki, regler, övervakning och sanktioner, blir det dock möjligt att hitta organisering även utanför formella organisationer (Ahrne & Brunsson, 2011:84). Med en sådan definition av organisering blir begreppet bredare och kan gälla för både formella organisationer och *partiella organisationer* – organisationer som enbart innehåller ett eller några av de organisatoriska element som nämnts ovan. Begreppet partiell organisation (eller organisering) och dess innebörd möjliggör att se olika fenomen, så som hierarkisk ordning inom en huligangrupp eller regler vid ett huliganslagsmål. Viktiga element som annars riskerar att inte upptäckas (ibid). Utformningen för de fem organisatoriska elementen kan variera, men medan formella organisationer inte kan besluta att avstå från något element kan partiella organisationer välja att enbart använda sig av ett eller några av dessa element, vilka beskrivs mer ingående nedan (ibid:87).

Elementet *medlemskap* ger en viss identitet i och med att medlemskapet hjälper till att skilja medlemmar från icke-medlemmar. Med ett medlemskap går det dessutom att förvänta sig att bli behandlad av organisationen annorlunda än hur icke-medlemmar behandlas, och omvänt kan organisationer förvänta sig vissa beteenden från sina medlemmar (Ahrne och Brunsson, 2011:86). Utmärkande för medlemskap i organisationer tillskillnad från inom nätverk är att i organisationer *beslutas* det om medlemskap, om vem som tillåts att ansluta sig till organisationen som exempelvis anställd, medan det inom nätverk snarare är något som utvecklas gradvis genom olika aktiviteter som utförs av deltagarna. Att partiellt organisera sig med hjälp av enbart elementet medlemskap är möjligt, exempelvis kan restauranger locka

---

² Organisationer som har tydliga och uttryckta syften eller mål, utvecklade strukturer om ansvarsfördelning samt en identitet som gör dem unika, som exempelvis ”IKEA” (Forssell & Ivarsson Westerberg, 2007).

stamgäster genom medlemskap som ger speciella rabatter eller andra förmåner, utan att några av de andra elementen finns inom organiseringen.

Hierarki innebär en form av organiserad makt (ibid:86). Genom hierarki finns det en rätt inom organisationen att tvinga medlemmar att följa centrala beslut som fattats av vissa personer inom organisationen eller genom en annan form av beslutsfattande mekanism, exempelvis genom röstning. Det kan uppstå partiella organiseringar utanför formella organisationer som grundar sig på elementet hierarki enbart (ibid:87). Hierarki kan då användas som ett instrument för själva organiseringen, exempelvis att vid ett möte utse en ordförande som har ett övergripande ansvar för mötet.

Inom en organisation kan det även finnas *regler* som medlemmarna förväntas att följa (ibid:86). Dessa regler kan vara skriftliga, och ska alltid vara uttalade för medlemmarna. Regler kan enligt Ahrne och Brunsson (2011:86) även jämföras med normer, något som gått i arv inom gruppen snarare än att de är resultatet av klart uttalade beslut. Regler kan finnas utanför formella organisationer, utan att vara beroende av vare sig medlemmar eller en hierarki. Exempelvis finns det ”frivilliga” regler, så kallade standarder, över bland annat hur en tillverkningsprocess av en vara bör se ut (ibid:87).

Övervakning inom en organisation är inte enbart till för att säkerställa att medlemmarna följer organisationens regler, utan övervakning kan även användas för att mäta eller uppskatta hur väl någon utför sin uppgift (ibid:86). Att partiellt organisera sig med övervakning som ett av de organisatoriska elementen kan innebära att exempelvis mäta och rangordna andra organisationer (ibid:87). Lärarförbundets (2016) årliga rankning av Sveriges bästa skolkommuner är ett exempel på hur elementet övervakning kan användas.

Sanktioner inom en organisation kan ske på flera olika sätt (Ahrne och Brunsson, 2011:86). Det kan dels handla om positiva påföljder, såsom att besluta om att ge mer resurser till vissa medlemmar eller att ändra någons status med hjälp av en ny titel, men det kan även handla om negativa påföljder såsom ett undanhållande av löneökning eller direkta straff. Sanktioner är något som även kan ske utanför en formell organisation, och det behöver inte nödvändigtvis beröra medlemmar av en grupp. Nobelpriset till exempel, vilket är en positiv påföljd då det skänker både status och resurser till vinnaren, är något som ges till individer i världen och inte till medlemmar av en specifik organisation.

4.3. Sociala typer

Ahrne och Brunssons (2011) teori om partiell organisering kan användas för att förstå hur vissa typer av grupper, så som grupper inom huliganism, uppstår och verkar (Rostami, 2016:171). För att sedan skapa sig en förståelse över vilka det är som ingår i huligangrupper kan Simmels (se Giulianotti, 2005) formella sociologi vara till hjälp.

Simmels formella sociologi bygger på att det är innehållet som skapar sociala former, det vill säga att innehåll som exempelvis olika typer av intressen och ändamål skapar olika former av sociala interaktioner och relationer (ibid). Det som Simmel (se Korllos, 1994:17) även noterade var att dessa olika sociala former involverar personer med typiska karaktärsdrag för just den formen, vilka han benämnde som *sociala typer*. Exempelvis kan en social form vara *tävling*, och innehållet i denna sociala form kan bestå av viljan och målet att vinna. Den sociala typen, *den tävlande*, skulle i detta fall beskrivas med typiska egenskaper för hur en tävlande person är och beter sig, exempelvis en målmedveten person som lägger ner flera timmar om dagen på träning. Giulianotti (2005:290) menar att det går att undersöka de grundläggande sociologiska egenskaperna hos en specifik grupp genom att analysera den sociala formen och dess innehåll. Att med hjälp av en sådan analys fastställa vilka gemensamma egenskaper som dyker upp bland medlemmarna i gruppen.

Den sociala formen i denna studie består av de interaktioner och relationer som uppstår inom huliganismen, i vilken *huliganslagsmål* och de enskilda *huligangrupperna* ingår. Med Littman och Palucks (2015) teori om varför vissa individer väljer att bruka våld på uppdrag av gruppen har en del av innehållet inom huliganismen, *det kollektiva våldets mening*, analyserats, och på så sätt kan skapandet av den sociala formen *huliganism* förstås. Hur den sociala formen huliganism sedan verkar analyseras med hjälp av Ahrne och Brunssons (2011) teori om partiell organisering, vilket kan bidra till en kunskap om huliganismens organisering. Genom en analys av dessa, innehållet och formen, går det i enlighet med Giulianotti (2005) sedan att komma fram till vilka gemensamma egenskaper som dyker upp bland huliganerna, och på så sätt komma fram till vad som utmärker *huliganen* som social typ.

5. Metod

I följande avsnitt kommer val av metod, analysteknik, studiens generella kvalitet samt etiska överväganden att presenteras och redovisas. I den avslutande delen diskuteras för- och nackdelar med val av metod, svårigheter och problem som har dykt upp under resans gång, samt hur dessa kan ha påverkat resultatet. I inledningen nämndes att intervjuer med huliganer

har använts som metod, men förutom intervjuer har även en form av *teoretisering* valts som metod. Richard Swedberg (2016:5) anser att det inte är tillräckligt med uppmärksamhet på teori inom dagens forskning inom sociologi och samhällsvetenskap, utan att fokus i denna vetenskap domineras av själva metodvalet. För att få in mer teori i denna studie har därför val av metod även inspirerats av Swedbergs (2016) definition av teoretisering, men innan detta metodval presenteras inleds avsnitt 5.1. med en beskrivning av kvalitativa intervjuer som metod.

5.1. Metodval

5.1.1. Kvalitativa intervjuer

Syftet med denna studie är undersöka huliganism som ett socialt fenomen, ett fenomen som jag själv bara läst om och inte upplevt på nära håll. När avsikten med en studie är att lära sig om ett fenomen som man inte varit med om själv är intervjuer en bra metod att använda sig av (Weiss, 1994:9). Med intervjuer som metod blir det inte bara möjligt att undersöka platser och miljöer som inte går att nå eller uppleva på egen hand, utan några av de mest signifikanta händelserna inom ett fenomen går enbart att få kännedom om genom just intervjuer (ibid:1-2). Att använda sig av intervjuer med aktiva eller före detta huliganer ger inte bara kunskap om hur eller var huliganism kan utspela sig, en miljö som inte är tillgänglig för alla, utan intervjuer kan även ge en inblick i hur de medverkande upplever sin egen och andras roll inom huliganismens sfär. I ett vanligt samtal har alla medverkande lika stor chans att styra samtalet, med allt från vilka frågor som ställs till vems känslor som beskrivs (Weiss, 1994:8). Vid en kvalitativ intervju däremot är det forskaren som styr samtalet, och med hjälp av förberedda teman för intervjun förser respondenten intervjuaren med information som är relevant för studiens syfte.

5.1.2. Teoretisering

Teoretisering är den process som kommer före den slutgiltiga formuleringen av en teori (Swedberg, 2016:5), och sker både i samband med upptäckten av ett fenomen och i berättigandet för ens slutsatser om fenomenet (Swedberg, 2016:8). De tre huvudsakliga stegen som ingår i teoretiseringsprocessen är *empirisk observation*, att *utveckla begrepp* samt att *komma fram till en förklaring* (Swedberg, 2016).

Empirisk observation är det första steget inom teoretisering, och är något som görs för att få en kännedom om det ämne som ska studeras (ibid:5). Observationen bör vara väldigt

bred och inkludera data från flera olika sorters källor, exempelvis filmer, litteratur och nyhetsartiklar, för att på så sätt hitta någonting nytt inom ämnet att studera (ibid:10). Detta steg används även för att sälla bort sådan empiri som inte kan kvalificera sig som fakta. I teoretiseringsprocessens andra steg, att utveckla ett nytt alternativt redan befintligt teoretiskt begrepp om det fenomen som studerats, ska man med hjälp av en analytisk ansträngning komma fram till vad som är det centrala i fenomenet. Det sista steget i teoretiseringsprocessen är att komma fram till en förklaring till det fenomen som har undersökts, och för detta krävs det oftast mer än bara logiska resonemang (ibid:11). Under hela teoretiseringsprocessen är det viktigt att utnyttja sin fantasi och sin känsla för intuition, men Swedberg (2016:11) menar att detta är särskilt viktigt under det tredje och sista steget då förklaringen till fenomenet utgör det centrala i en teori.

Inspiration till tillvägagångssättet för denna studie har hämtats från bland annat Swedbergs (2016) definition av teoretisering, och har använts både under studiens inledande skede, inför och under intervjuerna, samt vid analys av resultatet. Hur jag praktiskt gått tillväga beskrivs i nästkommande avsnitt, där det första och andra steget tas upp, och under avsnitt 5.3.1 där tillvägagångssättet för steg tre beskrivs.

5.2. Tillvägagångssätt

5.2.1. Empirisk observation och utveckling av begrepp

Observation är det första steget inom teoretiseringsprocessen, och görs för att få en bild över den empiri som finns om det ämne som ska studeras (Swedberg, 2016:5). Innan studiens specifika undersökningsområde bestämdes, gjordes en överblick av olika sorters datakällor som behandlar ämnet huliganism på ett eller annat sätt. Efter en genomgång av litteratur och forskningsartiklar om huliganism, nyhetsartiklar om olika huliganincidenter i Sverige, bloggar och webbsidor upprättade av huliganer själva, information från Polismyndigheten om hur de arbetar med supportervåld, samt politiska rapporter och presskonferenser om huliganism som ett samhällsproblem, kunde slutligen studiens syfte och frågeställningar fastställas.³ Det som tydligt framgick efter genomgången av dessa data var att de teorier som behandlar huliganism ofta utgår från ett maskulinitetsperspektiv, och att huliganism, både av forskare och huliganer själva, ofta beskrivs med fokus på individens dragning till våldet. Mediers, politikens och polisens uttalande beskriver ofta huliganer som våldsamma individer, och att dessa individer ofta sysslar med en annan typ av kriminalitet vid sidan av huligankulturen. Genom den

---

³ Se bilaga 1 för en fullständig beteckning över data som ingått i den empiriska observationen.

empiriska observationen framkom att det saknas en beskrivning över hur huliganism som organiserad grupp kan förstås, vilken mening det kollektiva våldet fyller, och förutom att huliganer kan tilldelas egenskapen *man* saknas det även en beskrivning av den typiske huliganen i Sverige.

Det andra steget i teoretiseringsprocessen handlar om att utveckla begrepp om det fenomen som ska studeras. Inspiration från detta steg ledde fram till att Ahrne och Brunssons (2011) teori om partiell organisering ansågs applicerbar för att med en analytisk ansträngning komma fram till i vilken utsträckning huliganismen är organiserad. Att studera huliganism utifrån partiell organisering som teoretisk referensram kan även bidra till en utveckling av Ahrne och Brunssons (2011) teori om vilka former av organiseringar som kan finnas utanför formella organisationer. Att dessutom vända bort från maskulinitetsteorier skapar även en ny förståelse för vilken mening våldet inom huliganismen har, och på så sätt utvecklas begreppet huliganism till att inbegripa mer än ”män som slåss med andra män”. Utifrån dessa nya förståelser går det sedan att finna karaktäristiska drag för den typiske huliganen, drag som ger en djupare bild av huliganen än egenskaper som könstillhörighet.

5.2.2. Urval av intervjupersoner

Efter den empiriska observationen över fenomenet huliganism stod det klart vad som skulle undersökas vidare inom ämnet, och även hur. För att besvara de frågor som den empiriska genomgången ledde fram till har som tidigare nämnts intervjuer valts som datainsamlingsmetod. För att få en inblick i hur huliganismen är organiserad, och för att förstå vilken mening det kollektiva våldet har för huliganer, ansågs intervjuer med aktiva eller före detta huliganer vara det bästa tillvägagångssättet, då dessa har information om och erfarenheter av ett område som inte är tillgängligt för alla. För att få tag på intervjupersoner som passade in på dessa kriterier bestämdes att ett bekvämlighetsurval, att intervjua de personer som finns att tillgå, var det mest effektiva sättet (Weiss, 1994:24-25). Vid studier med personer inom grupper som är svåra att nå är ett bekvämlighetsurval ibland det enda sättet. Att en grupp är svår att nå kan bland annat bero på att det saknas officiella medlemsregister, vilket är fallet inom huligangrupper. Dock uppstod det svårigheter även med denna typ av urval, då det inte fanns någon i min närmsta krets som passade in på den population som skulle studeras. Weiss (1994:25) påpekar att om detta är fallet, att man inte känner till någon inom den population som ska studeras, går det istället att berätta för människor i ens närhet om det som ska studeras och att man vill hitta intervjupersoner som

passar in på detta område. Med hjälp av öppna meddelanden på det sociala mediet Facebook, och genom vänners vänner, fick jag tillslut kontakt med potentiella intervjupersoner till min studie. Efter telefon- och mailkontakt med tilltänkta intervjupersoner blev det slutgiltiga resultatet fyra av varandra oberoende respondenter. Två aktiva huliganer och två före detta huliganer, från huligangrupper med anknytning till fotbollsklubbarna AIK, Hammarby IF och Djurgårdens IF.

5.2.3. Intervjuer och transkribering

Intervjuerna har ägt rum på olika platser runt om i Stockholmsområdet, där respondenternas önskemål om typ av plats fick bestämma var intervjun skulle genomföras. De flesta föredrog ett café centralt beläget, medan en person föredrog att bli intervjuad i ett grupprum i en av Stockholms högskolors lokaler. Intervjuer bör ske på ett ställe där den intervjuade känner sig bekväm, men det ska även vara en plats där intervjun kan genomföras i lugn och ro (Esaiasson et al. 2012:268). Eftersom att tre av fyra önskade ett café som intervjuplats, genomfördes också tre intervjuer där. Med bakgrund av att intervjuerna kunde innehålla känsliga frågor för respondenterna valdes dessa caféer noggrant ut utifrån möblering samt läge.

Teorier om partiell organisering och kollektivt våld har som tidigare nämnts använts för att förstå den sociala formen huliganism och dess innehåll. Dessa teorier utgjorde därmed en ram för intervjuerna, och med hjälp av en intervjuguide (se bilaga 2) grundad på dessa teorier utfördes alla intervjuer utifrån samma teoretiska referensram. Ordningsföljden och formuleringarna av frågorna har dock varierat mellan intervjuerna, då detta har styrts av hur samtalet med respektive respondent har gått. Något som Esaiasson et al (2012:228) påtalar är vanligt förekommande vid kvalitativa intervjuer. Intervjuerna varade i 45-50 minuter, och med respondenternas samtycke spelades samtalen in. Intervjuerna har varit av en halvstrukturerad karaktär på så sätt att samma frågor, om än olika formulerade, har ställts till alla intervjupersoner, detta för att få kontroll över samtalet och se till att studiens övergripande frågeställningar besvaras (Nilsson, 2014:150). Trots att frågorna utgått från en och samma intervjuguide har det ändå funnits utrymme för spontanitet under intervjuernas gång, då respondenternas olika svar har gett upphov till olika typer av följdfrågor, och därmed har olika individers perspektiv på fenomenet huliganism fått komma fram.

Efter genomförd intervju har sedan en transkribering av det inspelade materialet gjorts. Vid transkriberingar av intervjuer är det viktigt att från början bestämma hur mycket som ska

transkriberas, vilket baseras på hur mycket av intervjun som kommer att behövas till analysen (Weiss, 1994:55). För att inte missa några detaljer till analysen utfördes dock transkribering av allt inspelat material, för att efter det besluta om vilka delar från respektive intervju som kunde användas i analysen.

5.3. Analysmetod

5.3.1. Kodning, sortering och summering

Analysarbetet började med att koda transkriberingarna av intervjuerna. Poängen med att koda är att länka samman det som sägs under intervjun med de begrepp som kommer att användas i studien, och att göra intervjumaterialet mer hanterbart (Weiss, 1994:154; Lindgren, 2014a:37). Hur kodningen går till beror på vilka teoretiska antaganden och vilka forskningsintressen som följer med in i studien (Weiss, 1994:155). Då intervjuerna baserades på forskningsintressena huliganvåldets mening, organisering inom huliganism samt karaktärsdrag för en typisk huligan, grundades även koderna utifrån dessa områden. Genom att identifiera delar i intervjuerna som kunde anses vara uttryck för samma sak har de tilldelats samma kod (Lindgren, 2014a:37-38). En del uttryck har passat in på mer än en kod och i dessa fall har uttrycken kodats med flera relevanta koder.

Efter att kodningen har gjorts handlar det om att ta ställning till vilken relation koderna har till varandra och hur de ska sorteras (ibid:40). Under sorteringen bildade en del koder tillsammans en ny kod, vissa koder skapade tillsammans namnet på en kategori, medan andra koder förblev som de var och sorterades in under passande kategorier. Processen vid sortering och kategorisering av koder liknar till stor del kodningsprocessen, men skillnaden ligger i att vid skapandet av koder utgick kodningen från text i form av transkribering och vid sorteringsprocessen skapades kategorierna utifrån koder (Lindgren, 2014b:66).

Efter kodnings- och sorteringsprocessen går analyskedet in i summeringsprocessen, vilket innebär en summering av resultatet för att slutligen komma fram till slutsatser om det undersökta området (Lindgren, 2014c:73). I denna process handlar det om att ge mening och sammanhang till de koder och kategorier som har skapats, och föra samman olika isolerade kategorier till ett enskilt tema (Weiss, 1994:160). De teman som framkom under denna del av analysen redovisas i avsnitt 6, vilka dessutom underbyggs med citat för att tydligt visa hur tolkningarna av intervjuerna har gjorts (Esaiasson et al. 2012:271). Tolkningarna som lett fram till dessa teman har gjorts med Swedbergs (2016) beskrivning av det tredje steget i teoretiseringsprocessen som inspiration. Vilken mening det kollektiva våldet tillför huliganer,

på vilket sätt huliganismen är organiserad och vad som karaktäriserar den typiska huliganen har inte bara resonerats fram med logiska förklaringar. Genom ett kreativt tankesätt kring hur Ahrne och Brunssons (2011) teori om partiell organisering kan appliceras på huliganism, och hur detta tillsammans med andra teorier svarar på studiens frågeställningar, har en förståelse för flera aspekter av huliganismen som ett socialt fenomen kunnat ges.

5.4. Studiens kvalitet och generaliserbarhet

Tillförlitlighet och *trovärdighet* är begrepp som ofta används för att bedöma kvaliteten inom kvalitativ forskning, och dessa syftar till hur noggrann och systematisk man varit under hela forskningsprocessen (Fejes & Thornberg, 2015:258-259). Istället för att mäta studiens tillförlitlighet och trovärdighet var för sig har ”Larssons lista på kvalitetskriterier för kvalitativ forskning” (se Fejes & Thornberg, 2015:268-269) använts som underlag för att mäta studiens totala kvalitet. Listan innehåller tre underrubriker vilka beskriver kriterierna för kvaliteten i framställningen av studien i sin helhet, kvaliteten på studiens resultat samt kriterier för relevansen för insamlad data utifrån studiens syfte och frågeställningar (Fejes & Thornberg, 2015:268).

Denna studie utgår från en teoretisk referensram, både under själva datainsamlingen och i analysen, vilket har redovisas under respektive rubrik i metodavsnittet. Detta är ett kriterium, att vara tydlig med hur och i vilket skede studiens teorier har använts, som krävs för att uppfylla den första rubriken listan över kvalitetskriterier (ibid). Ett annat kriterium under denna rubrik är att forskaren följer en god forskningsetik, vilket redovisas i nästkommande avsnitt. Slutligen till denna rubrik handlar det om att alla delar i studien följer en röd tråd och bildar en logisk helhet. I ett försök att uppnå detta kriterium har en noggrann läsning och revidering av innehållspresentation gjorts innan slutgiltig version lämnats in.

För att bedöma resultatets kvalitet krävs att resultatet fångar det som är väsentligt för studien, att strukturen över resultatredovisningen är god och överskådlig, och att resultatet bidrar till en ny teori eller ny användning av en befintlig teori (Fejes & Thornberg, 2015:268). Genom att applicera teorin partiell organisering på huliganism, och genom att utveckla en beskrivning om den typiska huliganen med hjälp av att bland annat undersöka det kollektiva våldets mening, går det att argumentera för att denna studie bidrar till en teoriutveckling. Något som dessutom varit målet med användningen av teoretisering som en del av metoden. För att redovisa resultatet på ett tydligt sätt har bland annat namn på rubrikerna under avsnitt 6 övervägts noga, och citat från intervjuerna har presenterats för att tydligt redovisa hur

tolkningar till resultatet gjorts. För redovisningens skull har utfyllnadsord utan någon betydelse inte skrivits ut, ord som inte har påverkat analysen, som till exempel ”ehm”.

För att avgöra relevansen för insamlad data vid studier grundade på intervjuer handlar det om att det som påstås i resultatet faktiskt återfinns i det empiriska materialet, det vill säga att de teman som redovisas i avsnitt 6 faktiskt framkom under intervjuerna. Argumenten för resultatet och slutsatserna i denna studie underbyggs som sagt med hjälp av citat från intervjuerna, vilket också visar på att resultatet återfinns i det empiriska materialet.

Problemet med urval som gjorts baserade på de som finns tillgängliga, är att det kanske inte finns tillräckliga grunder för att generalisera resultatet, då det i motsats till urval som är grundade på matematiska uträkningar inte ger varje person i populationen lika stor chans att komma med i undersökningen (Weiss, 1994:26-27). Dock går det att hävda att respondenternas egna bedömningar av generaliserbarhet är ett tillräckligt argument för att resultatet från en studie grundad på ett bekvämlighetsurval ändå går att generalisera. I en studie om huliganism till exempel, går det att tänka sig att respondenternas egen förmåga att bedöma hur andra huliganer har upplevt och känt i sådana situationer som de själva varit med om kan bidra till möjligheten att generalisera resultatet, då de har pratat med andra huliganer samt observerat deras beteenden i dessa situationer.

5.5. Etiska överväganden

Inför, under och efter studiens gång har hänsyn tagits till de fyra allmänna huvudkraven gällande individskyddskravet vid vetenskapliga undersökningar, utformade av Vetenskapsrådet (2002). Dessa går under namnen informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (2002:6).

I enlighet med informationskravet informerades alla respondenter i denna studie om undersökningens syfte, deras uppgift i undersökningen samt vilka villkor de hade (Vetenskapsrådet, 2002:7). Bland annat blev de informerade om att de när som helst hade rätt att avbryta intervjun. Vid intervjuer ska förhandsinformation om undersökningen till deltagarna lämnas ut (ibid), vilket gjordes via mail. I mailutskicken till deltagarna framgick inte bara studiens syfte, utan även vilka typer av frågor som skulle ställas, samt information om att intervjumaterialet enbart skulle användas i vetenskapligt syfte, vilket stämmer överens med nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2002:14).

Innan intervjuerna genomfördes inhämtades samtycke från respektive respondent. Dock påpekas det av Vetenskapsrådet (2002:9) att formerna för inhämtandet av samtycke ska

övervägas noga med hänsyn till individen. Då personuppgifter, så som fullständiga namn, var känsliga att lämna ut för intervjupersonerna ansågs ett muntligt samtycke räcka i denna studie, men vid intervjutillfället överlämnades ett informationsbrev från min sida med kontaktuppgifter dit intervjupersonerna kunde vända sig om de ville avbryta sin medverkan i efterhand.

Inom denna krets, huliganismen, har det visat sig att det är väldigt ovanligt att prata med utomstående, då detta är något som går emot de normer som finns inom denna kultur. Identiteterna för de personer som valt att ställa upp på intervjuer har därför varit väldigt viktiga att skydda, och av detta skäl har information som kan kopplas till någon av de medverkande inte redovisats. Då jag kommit i kontakt med dessa via vänners vänner, och då antalet respondenter är relativt få, finns det en risk att utomstående kan identifiera vem som är vem utifrån olika typer av information. Med bakgrund av detta har jag valt att inte nämna personnamn, ålder, namn på huligangruppen de tillhör/tillhört, eller annan information som kan riskera att röja någons identitet. Även vid transkribering har dessa uppgifter utelämnats, och efter transkribering har inspelning raderats för att på så sätt undvika att utomstående kommer åt uppgifterna, vilket går i linje med konfidentialitetskravet och vikten av anonymisering vid känsliga uppgifter (Hermerén, 2011:67; Vetenskapsrådet, 2002:12) Det som dock kan nämnas om urvalet är att det består av huliganer i åldern 23-32 år och att alla fyra identifierar sig som män.

5.6. Metoddiskussion

Studiens empiri grundar sig på intervjuer med två aktiva huliganer och två före detta huliganer, vilket kan anses vara relativt få för en undersökning om fenomenet huliganism. Antalet respondenter har delvis att göra med att huliganer sällan vill tala utanför sina egna innersta kretsar, och därmed fanns det en svårighet i att hitta personer inom denna population som ville vara med i studien. Inom huligankulturen finns nämligen en policy som säger att man som huligan inte ska prata med utomstående, vilket inkluderar studenter. Detta framgår bland annat i ett svar på mail från en av Stockholms äldsta huligangrupp: ”Vi har en strikt policy sedan årtal tillbaka som säger att vi inte ger några kommentarer, intervjuer eller medverkar i reportage till vare sig journalister, forskare, studenter eller andra intressenter.” Andra vanliga svar från tilltänkta intervjupersoner var att de inte ville ställa upp i rädsla att någon annan inom gruppen skulle få reda på det, eller att personen i fråga hade lagt huliganlivet bakom sig och inte ville prata om den tiden.

Det faktum att två av respondenterna är *före detta* huliganer kan påverka generaliserbarheten av resultatet. Dock ska påpekas att de före detta huliganerna påtalade båda två under respektive intervju att de fortfarande har insyn i den världen, vilket gör att en korrekt bild av huliganismen idag ändå kan tänkas återges utifrån studiens empiri.

Att kvalitativa intervjuer valts som datainsamlingsmetod kan motiveras med att denna typ av intervjuer ger tillgång till ett inifrånperspektiv på huliganismen, och på så sätt har bland annat meningen med det kollektiva våldet kunnat förstås och beskrivas utifrån huliganernas egna tankar. Intervjuer med aktiva och före detta huliganer har även gett kunskap om var och hur huliganismen utspelas, en miljö som inte är tillgänglig för alla, vilket varit ett av studiens undersökningsområden; huliganismens organisering. Trots att antalet intervjupersoner vid en första anblick kan uppfattas som lågt resulterade intervjuerna i ett rikt material, och tydliga mönster kunde hittas genom vilka studiens frågeställningar besvarades.

6. Resultat och analys

Under detta avsnitt redovisas de teman som framkom under analysprocessen. Under avsnitt 6.1. redovisas de teman som framkom i analysen av huliganvåldets mening, och under avsnitt 6.2 redovisas de teman som beskriver huliganismens organisering. Slutligen, under avsnitt 6.3, redovisas teman som beskriver den typiske huliganen, vilka delvis har framkommit genom analys av avsnitt 6.1 och 6.2. För att tydligt redovisa hur det inspelade materialet har tolkats har en urskiljning av citat från de olika intervjuerna redovisats, där de fyra intervjupersonerna benämns som Intervjuperson 1, Intervjuperson 2, Intervjuperson 3 och Intervjuperson 4.

6.1. Det kollektiva våldets mening

6.1.1. Laget är större än jaget

Våldet inom huliganismen fyller en djupare mening än att enbart fysiskt skada rivaliserande supportrar. Att slåss som ett kollektiv handlar inte bara om vilka du slåss *mot*, utan det handlar till stor del om de du slåss *med*. Littman och Paluck (2015:88) menar att en grupp skapar en slags kollektiv identitet, till vilken medlemmarna identifierar sig med. Denna identifiering underlättar för medlemmar av gruppen att följa de normer och värderingar som finns inom gruppen. Samtliga respondenter pratade om ett våldsbeteende som en norm inom huliganismen. För att få ansluta till huligangruppen påpekade Intervjuperson 4 att det krävs att du kan slåss, och gärna att du har ett dåligt temperament. Med liknande beskrivning hävdade

Intervjuperson 3 att "den normala normen inom alla klubbar" är att använda sig av slagsmål för att på så sätt visa att man vill ingå i gruppen.

Varför personer från början söker sig till huliganismen kan förmodligen variera, men en orsak kan vara att de känner till dessa våldsnormer, och genom att ingå i en huligangrupp kan de rättfärdiga sitt våldsamma beteende. På samma sätt som Littman och Paluck (2015:92) menar att medlemmar kan berättiga våldet med argumentet om att det ingår i att vara en bra medlem, går det att tänka sig att huliganer rättfärdigar sitt våldsamma beteende med förklaringen att det tillhör huligankulturen. Att sedan gå in i ett slagsmål tillsammans med andra individer som är där av samma syfte, att tillåtas ge uttryck för sin våldsamhet, kan tänkas skapa en känsla av en kollektiv identitet, en känsla som kan uttryckas i likhet med nedanstående citat:

"Det här är ju liksom ett gäng. Ett gäng, en grupp, typ en av dom mäktigaste känslorna som finns också, att gå med 30 pers och du vet att alla där har din rygg, vad som än händer." Intervjuperson 1

Uttrycket "[...] alla där har din rygg, vad som än händer" behöver inte bara stå för att andra inom gruppen kommer skydda dig rent fysiskt, utan det går även att tolka en förståelse från detta citat som handlar om att alla där försvarar din rätt att bruka våld. Denna förståelse för våldet kan hjälpa till att stärka individens identifiering med gruppen på samma sätt som Littman och Paluck (2015:93) menar att identifieringen med den våldsbejakande gruppen stärks av distansen som skapas till personer utanför denna grupp som inte är lika förstående till våldet. Att slåss som ett kollektiv skapar dessutom ett "vi" som är större än individen, en identifiering med de andra i gruppen som kan liknas vid känslan av den gemenskap som kan uppstå i ett lag inom exempelvis fotboll eller hockey, något som framgår av följande citat:

"Det är ju en lagsport. Det är ju som skillnaden mellan att spela tennis och fotboll, det blir ju en annan känsla." Intervjuperson 4

"När du går in i omklädningsrummet sen, eller ja, det metaforiska omklädningsrummet, då är det ju liksom ett helt lag, alla är glada, några är blodiga, det försvinner snabbt, du torkar bort." Intervjuperson 2

Det metaforiska omklädningsrum som nämns av Intervjuperson 2 i citatet ovan skulle också kunna bidra till en normalisering av våldet inom gruppen. Att stämningen efter ett slagsmål kan beskrivas som glad kan vara en av orsakerna till att huliganer fortsätter att bruka våld i klubbens namn. Littman och Paluck (2015:91) argumenterar för att diskussioner om våld som ett typiskt beteende också bidrar till ett våldsamt beteende bland gruppmedlemmarna. Utifrån detta går det att tänka sig att den glada stämningen i ”omklädningsrummet” efter ett slagsmål skapar en normalisering av våld bland huliganerna, vilket i sin tur bidrar till ett fortsatt våldsamt beteende. Att stämningen efter ett slagsmål är likadan även i andra huligangrupper kan tolkas genom Intervjuperson 3, som också han använder sig av ordet omklädningsrum för att beskriva jargongen efter ett slagsmål:

”Det är lite ’omklädningsrumsnack’, man hejar ju på varandra, man retar den som har fått stryk, man skryter lite.” Intervjuperson 3

Enligt Littman och Paluck (2015:89) går det att genom ett skapande av ”vi” och ”de”, en åtskillnad mellan den egna huligangruppen och andra grupper, stärka gruppidentiteten för att på så sätt motivera medlemmar till ett våldsamt beteende. Från Intervjuperson 3 framkom dock att det snarare verkar vara tvärtom, att det är slagsmålen i sig som bidrar till en åtskillnad mellan grupperna. Att en åtskillnad mellan den egna gruppen och ”de andra” bidrar till en stärkt gruppidentitet stämmer dock överens med Littman & Palucks (2015:89) argument. Denna åtskillnad skapar inte bara en känsla av tillhörighet till den egna gruppen, utan kärleken till fotbollsklubben stärks dessutom tack vare den rivalitet som uppstår genom slagsmålen:

”Att det⁴ finns där gör att rivaliteten blir större, att kärleken till klubben växer på något sätt, så att man känner en tillhörighet, att det här är vi och det där är dom.” Intervjuperson 3

Den våldscykel som Littman och Paluck (2015:81) nämner, att deltagandet i de kollektiva slagsmålen ökar identifieringen med den egna gruppen vilket i sin tur ökar villigheten till att delta i våldshandlingar, påminner om relationen mellan gemenskap och våld inom huligankulturen. Som tidigare citat visat bidrar slagsmålen inom huliganismen till en känsla

---

⁴ Ordet ”det” syftar till våldet.

av grupptillhörighet, en känsla av att man ingår i ett lag. Denna gemenskap individerna emellan kan i sin tur bidra till en ökad villighet i att delta i slagsmål. Intervjuperson 3 påpekar att de du slåss med blir som din familj, och att inom familjen gör man vad som helst för varandra. Denna typ av våldscykel, våld som leder till gemenskap som leder till mer våld, bekräftas även av nedanstående citat:

”Den röda tråden är ju att det är gemenskap. Då kan du göra vad som helst nästan, för att få vara kvar i det.” Intervjuperson 1

6.1.2. Ett sätt att bevisa sig

Föregående avsnitt kunde visa att en del huliganer eventuellt rättfärdigar sina våldshandlingar genom förklaringen om att våldet ingår i huligankulturen. Det går även att tänka sig att det är själva gemenskapen våldet bidrar till som är målet för huliganerna. Att våldet inom huliganismen snarare är ett verktyg för att bevisa sig som individ inför den egna gruppen. En del i beskrivningen av hur det organisatoriska elementet medlemskap fungerar handlar om att det som organisation går att förvänta sig ett visst beteende från sina medlemmar (Ahrne & Brunsson, 2011:86). Som tidigare nämnt påpekade Intervjuperson 3 att den normala normen inom de flesta huligangrupper är att använda sig av slagsmål för att visa att man vill ingå i gruppen. Följande citat visar att våldet till stor del även handlar om att bevisa sig för att kunna förflytta sig mellan huligangrupperna inom en och samma klubb:

”Du måste ju bevisa dig också, du får inte gå med i till exempel den största huliganfirman, utan du får ju oftast gå med i deras mindre firmor och sen slå dig uppåt.”⁵ Intervjuperson 1

Det organisatoriska elementet medlemskap förutsätter inte bara att organisationen kan förvänta sig ett visst beteende av sina medlemmar, utan medlemskapet gör också att man som medlem kan förvänta sig att bli behandlad av organisationen annorlunda än hur icke-medlemmar behandlas (Ahrne och Brunsson, 2011:86). På liknande sätt kan våldshandlingarna ses som en förväntan från huligangruppen på de som vill ingå i gruppen, och i utbyte får de enskilda individerna i huligangruppen ta del av den gemenskap som våldet

---

⁵ Orden ”huliganfirman” och ”firmor” syftar till grupper bestående av huliganer, det vill säga huligangrupp/-grupper.

bidrar till. Hur detta kan gå till kan illustreras med hjälp av nedanstående citat, att i utbyte mot våld får du vara ”med i gänget”:

”Exempel, en äldre grupp ska möta motsvarande äldre grupp från en annan klubb. Då kanske dom tar med sig tio yngre grabbar, och bara ’Ja okej, men då får ni visa vad ni går för’. Och sen, om dom gör bra ifrån sig där, då blir det ’Fan, okej!’ och sen får dom börja följa med litegrann och sen helt plötsligt så är dom bara med i gänget.” Intervjuperson 2

6.2. Huliganismens organisatoriska element

6.2.1. Att bli en i gänget

Att huliganism kan ses som en partiell organisation styrks av avsnittet ovan som kom in på att förväntan på och från individer i huligangrupper kan jämföras med det organisatoriska elementet medlemskap, där förväntan på och från medlemmar inom en organisation ingår (Ahrne och Brunsson, 2011:86). Att detta element finns inom huliganismen blir även tydligt när processen för hur någon får chansen att ingå i en huligangrupp beskrivs, innan chansen att bevisa sig genom slagsmål uppstår. Alla respondenter i denna studie var noga med att poängtera att det inte går att bara dyka upp till ett slagsmål för att få slåss i klubbens namn, utan för att överhuvudtaget få delta i slagsmålen måste man först gå igenom vissa steg. Det första steget handlar om att lära känna personer inom dessa kretsar, att socialisera sig med andra huliganer inom gruppen du vill slåss för, vilket nedanstående citat vittnar om:

”Tänk ett motorcykelgäng, där kan du inte bara ’Tja, jag skulle gärna vilja bli medlem i Hells Angels, för jag ser att du har en Hells Angels-väst på dig’. Utan då hänger du ju med en viss krets, du lär känna människor, och ofta gemensamma vänner och man blir väl som en hang-around. Du kanske socialiserar dig med dom äldre grabbarna.” Intervjuperson 3

”Man jobbar sig in dit. Det är inte som att man ba ’Ja, nu vill jag slåss’ och sen så går man dit och slåss. Utan det är ju på något sätt att man forslas in i det samhället” Intervjuperson 4

Att ”jobba sig in” i huligangruppen skulle även kunna jämföras med hur det kan fungera inom grupper av individer som vanligtvis klassas som nätverk, där medlemskapet är något som utvecklas gradvis genom olika aktiviteter bland deltagarna (Ahrne och Brunsson, 2011:86). Det som däremot ändå ger uttryck för att huliganismen är en form av organisation snarare än ett nätverk är att inom en organisation är medlemskap något som det beslutas om (ibid), vilket enligt studiens fyra respondenter verkar vara fallet inom huliganismen. Efter att kontakten med andra huliganer har upprättats, följer en prövoperiod på upp till ett år innan beslut om medlemskap från gruppens sida fattas:

”Man får ju inte vara med på möten och sånt där, men man får åka med på alla bortamatcher. Och sen efter något år eller nånting så typ frågar dom om man vill bli medlem.” Intervjuperson 1

Denna prövoperiod består bland annat av att huligangruppen ska få tid på sig att avgöra om du som sökande kan anses vara lojal, att som Intervjuperson 2 säger; gruppen ska få tid på sig att ”kolla att man är en bra kille”. Och det är efter detta skede som, likt en organisation, *beslut* om medlemskap fattas. Visar det sig att den sökande inte passar in i gruppen försvinner även chansen till att bli medlem:

”Det är där, i engagemanget som man kan fallera⁶. Eller också om man är riktigt oskön. Och med oskön menar jag typ att man kanske sitter helt tyst hela tiden, aldrig säger nånting.” Intervjuperson 1

6.2.2. Huliganismens aktörer

Som en fortsättning på föregående avsnitt visar även nedanstående citat att personer som inte passar in i gruppen blir utan medlemskap. Det nedanstående citat även visar är att det inom gruppen finns olika roller, varav en är ledarrollen:

---

⁶ Fallera i antagningsprocessen till att bli medlem i huligangruppen.

”Vissa kan uppfattas som osköna, säg att du inte klickar riktigt med någon ledare, då kan det ta lite längre tid. Eller det kanske inte går alls. Dom kanske säger ’du är för dryg’, så det är ju inte bara att du kan slåss som gör att du får en tröja.”⁷ Intervjuperson 2

Det organisatoriska elementet hierarki används inom organisationer som en organiserad makt, att genom hierarkin se till att medlemmar av organisationen följer centrala beslut som har fattats (Ahrne och Brunsson, 2011:86). Denna hierarki kan bland annat bestå av att vissa personer inom organisationen har tilldelats rollen att ansvara för denna typ av makt. Under intervjuerna framkom att det inom huligangrupperna finns ledande personer, personer som bland annat beskrevs som de ”högsta hönsen” eller personer som ingår i gruppens ledning:

”Det finns oftast en som är liksom ledare, en eller två kanske, som är högsta hönsen.” Intervjuperson 1

”Man behöver ha en ledning på något sätt. Sen när man sitter på en pub så är ju dom som vem helst. Dom är vanliga vänner [...] och dom slåss ju själva. Men ändå, någon måste ju hålla det administrativa så att säga.”

Intervjuperson 4

Citatet ovan från Intervjuperson 4 visar också just på denna typ av ansvar som används genom elementet hierarki, att ledningen ansvarar för det administrativa inom huligangruppen. Detta administrativa inom huligankulturen består bland annat av att ordna inför slagsmålen mellan huligangrupperna. Då huliganslagsmål består av mer än en grupp, går det att tänka sig att de flesta huligangrupper som engagerar sig i planerade slagsmål också har någon typ av ledning. Av Intervjuperson 2 exempelvis nämns det administrativa arbetet inför slagsmål som en form av bokning av ett event:

”Ja, det är ju dom som håller i bokningarna. Dom bestämmer, ledarna emellan, ledarna från den ena firman bestämmer med ledarna från den andra firman, och sen är det ju bara ’Ja, det här datumet ska vi slåss’ och då är ju alla supertaggade.” Intervjuperson 2

---

⁷ Att ”få en tröja” är inom denna grupp ett annat uttryck för att bli medlem.

I likhet med resultatet från Giulianotti och Armstrongs (2002:218) observationer om slagsmål mellan huligangrupper i Storbritannien visar resultatet efter dessa fyra intervjuer att även slagsmål mellan svenska huligangrupper kan innehålla olika typer av aktörer. Till skillnad från Giulianotti och Armstrongs (2002:218) studie som visade att rollerna som intas ofta handlar om status, kunde respondenterna i denna studie dock vittna om slagsmål innehållandes tydliga roller som snarare syftar till en strukturering av slagsmålet:

”Och så har du ju liksom snubbar från båda sidorna som typ är som sjukvårdare, som springer in och typ så här bryter om det är något som går över styr.” Intervjuperson 4

Medan vissa former av roller vid ett slagsmål kan handla om säkerheten för de medverkande, kan andra roller handla om att dokumentera händelserna för att i ett senare skede sprida information om slagsmålet till andra huligangrupper. I intervjun med Intervjuperson 2 framkom att det ofta är två personer, en från varje huligangrupp, som filmar slagsmålet i syfte att sprida videon på sociala medier, för att undvika en felaktig ryktesspridning om vem som vunnit. Av samma anledning kan enligt Intervjuperson 1 ledarna i de båda grupperna som ingått i slagsmålet rapportera sin version av hur slagsmålet gått till, till en objektiv tredje part vars uppgift är att recensera slagsmålet i ett blogginlägg, öppet för allmänheten att läsa. Olika roller vid slagsmål kan även liknas vid det organisatoriska elementet hierarki på så sätt att även under slagsmålen finns det någon som ansvarar för hur medlemmarna inom gruppen ska gå tillväga för ett lyckat slagsmål:

”Sen är det två pers som står och bara ’Okej grabbar, nu gör vi så här och så här och nu kör vi’ liksom, och det är ju såna som har förtjänat en plats, att man har varit med länge och kanske tillslut bara ’okej, nu är det du som styr’.”
Intervjuperson 1

6.2.3. Brott och straff

Som avsnittet ovan visat kan en huligangrupp partiellt organisera sig med hjälp av elementet hierarki. Att använda sig av regler för hur ett slagsmål får gå till kan också ses som en del av den partiella organiseringen inom huliganismen. Utmärkande för regler inom en organisation är dels att de är något som medlemmarna inom organisationen förväntas att följa,

men även att de på något sätt ska vara uttalade inom gruppen (Ahrne och Brunsson, 2011:86). Ahrne och Brunsson (2011:86) menar dock att dessa regler skulle kunna jämföras med normer inom en grupp, att reglerna är något som gått i arv från medlem till medlem snarare än att de är resultatet av klart uttalade beslut. Det som blev tydligt utifrån intervjuerna var att det inte finns något regelverk nedskrivet som varje medlem ska se till att följa, men att det däremot är underförstått för alla som ingår i slagsmålen vad som gäller, något som kan liknas vid (outtalade) regler eller normer. Intervjuperson 1, Intervjuperson 2 och Intervjuperson 4 påtalade alla att vapen är strängt förbjudet, och alla respondenter berättade att sparkar mot någon som ligger ner inte är tillåtet vid huliganslagsmål:

”Man skulle ju aldrig gå över gränsen. Just det här med att sparka aldrig på någon som ligger ned. Man har ju till och med sett firmagrabbar hjälpa varandra upp, och sagt typ ’Okej, nu räcker det’.” Intervjuperson 3

Att det finns regler kring hur ett slagsmål är strukturerat framgår också av att det är bestämt inför ett slagsmål om hur många som ska möta varandra. Intervjuperson 1 berättar att slagsmålen kan variera i storlek, att ibland är det större slagsmål med 200-300 huliganer som slåss och ibland är antalet mindre, men att man alltid försöker vara lika många i varje grupp. Det rättvisa antalet huliganer i varje grupp under slagsmål är något som även framkommer i intervjuerna med Intervjuperson 3 och Intervjuperson 2:

”När det är såna här mindre fighter, 15 mot 15, och tio pers ligger ner liksom, då vet du också att ’Okej, nu är det slut’.” Intervjuperson 3

*”Säg att man bestämt att det är 20 mot 20, då är det 20 mot 20. Men den ena gruppen kanske ändå har med sig fler. Men dom kommer aldrig gå in, dom kommer aldrig göra någonting. För man har bestämt att det är 20 mot 20.”
Intervjuperson 2*

Att det är ”bestämt att det är 20 mot 20” kan likt det organisatoriska elementet regler liknas vid en regel som är uttalad bland alla deltagare, vilket dessutom är något som deltagarna förväntas att följa; att, som citatet ovan visar, ingen bryter mot detta trots att den ena huligangruppen har med sig fler personer till slagsmålet än den andra gruppen. Men vad

händer om någon skulle bryta mot en regel eller norm inom huliganismen? Av intervjuerna framgår det att olika typer av straff, som kan liknas vid det organisatoriska elementet sanktioner (Ahrne & Brunsson, 2011:86), kan ges till de medlemmar som bryter mot vissa koder eller normer. En sanktion skulle kunna vara att ofrivilligt bli av med medlemskapet, något som enligt Intervjuperson 1 kan hända om man som medlem startar onödiga konflikter och genom dessa utsätter andra medlemmar för fara. Intervjuperson 3 nämner att skitsnack om någon i ens egen grupp med högre status än en själv kan leda till att man blir utesluten ur gruppen, och även Intervjuperson 4 nämner att uteslutning ur gruppen är något som kan ske:

”Men däremot så kan ju folk bli kickade för att dom snackar. Angivare, dom är ju inte...folk som har pratat med Polisen, sagt någons namn, dom är ju uteslutna direkt.” Intervjuperson 4

Att prata med utomstående, så som Polisen, om vad som sker inom huliganismen och vilka som ingår i huligangrupperna straffas inte alltid enbart med uteslutning ur gruppen. I alla intervjuer framgick det att lojalitet gentemot de egna är en av de starkaste normerna inom huligankulturen. Förutom en uteslutning ur gruppen medför brott mot denna norm även en hårdare typ av straff:

”Det finns ju folk som har snitchat⁸. Men man sätter ju exempel av dom personerna också, så att... Bryter näsan, bryter käken. Sen kan dom ju i princip aldrig gå på fotbollsmatcher. Dom kan ju inte komma tillbaka till ståplatsläktaren.” Intervjuperson 2

6.3. Den typiske huliganen

6.3.1. ”Sköna, lojala och bra på att slåss”

Tidigare avsnitt har visat att det krävs att man som individ passar in i huligangruppen för att bli medlem. För att sedan behålla sitt medlemskap får man inte prata med utomstående om huligangruppens verksamhet, och vid analysen av våldets mening visade resultatet att våldet kan användas som ett verktyg för att bevisa sig inför de andra gruppmedlemmarna. Ur detta går det att hitta karaktäriserande drag för en typisk medlem av en huligangrupp; de passar in

---

⁸ Snitcha är ett annat ord för att skvallra, tjalla, osv.

socialt med de andra i gruppen, de är lojala mot sina egna gruppmedlemmar, och de behöver en vilja att slåss:

”Det är ju mycket att ’Fan, den där killen är så jävla skön, han ställer alltid upp, han är sjukt lojal, han kan dela ut riktiga jävla slag’, då kan du ju få den⁹ hur snabbt som helst.” Intervjuperson 2

*”Att du kan slåss, helt enkelt. Du kan slåss, och du har dåligt temperament, och du är lojal. Du öppnar inte munnen om polisen ställer frågor typ.”
Intervjuperson 4*

Vad som menas med skön kan beskrivas med hjälp av en förklaring till vad det innebär att vara ”oskön”, från en del av ett tidigare redovisat citat:

”Och med oskön menar jag typ att man kanske sitter helt tyst hela tiden, aldrig säger nånting.” Intervjuperson 1

”Skön” är med andra ord motsatsen till detta, någon som är social med de andra medlemmarna i gruppen, vilket enligt avsnitt 6.2.1. ses som ett krav för få att bli medlem i huligangruppen. Ordet lojal var något som återkom under alla intervjuer, där lojaliteten består i att vara lojal mot sina egna gruppmedlemmar genom att inte prata med polisen om vilka som ingått i ett slagsmål:

”Säg att ni är 20 stycken som slåss, och det är bara du som grips, då är det ju du som inte säger deras namn. Det är ju så det funkar. Lojalitet bevisar man genom att brösta det gripandet, utan att snitcha ner någon annan. Oavsett vad polisen säger att du ska få för minskat straff, eller att dom släpper dig för en dagsböter, eller vad som, man anger inte någon, någonsin.” Intervjuperson 2

Men lojaliteten stannar inte inom den egna gruppen, utan lojalitet är något som präglar hela huligankulturen, något som sträcker sig över supportergränserna:

---

⁹ Ordet ”den” syftar till ”tröjan”, vars betydelse beskrivits i tidigare avsnitt.

”Inte ens någon från rivalfirman skulle göra det¹⁰ mot den andra firman. För att, det här är nånting som firmorna gör upp om, nånting som alla vill göra. Och sen kommer polisen för att ’du får inte göra så där, du får inte smälla på folk’. Nä, men då tänker jag inte säga något heller. Och det är ju det på något sätt också som skapar ett ganska starkt band inom fotbollskulturen.”

Intervjuperson 3

6.3.2. Huliganens dolda sida

Ovan nämnda egenskaper hos en huligan (sköna, lojala och viljan att slåss) var något som kom fram under analysen av meningen med huliganvåldet, och analysen av huliganismens organisering. Men genom intervjuerna framkom även ett annat karaktäriserande drag för huliganer, något som var genomgående under alla intervjuer, nämligen svårigheten i att kombinera huliganismen med livet utanför:

”Mina kollegor kan ju veta att jag har varit med och fightats, men jag vill ju inte att mina chefer ska veta det. Jag vill ju att dom ska se på mig på ett bra sätt. Fan, om jag ska söka ett annat jobb så vill ju inte jag att dom ska ba, om dom får ett samtal från nya chefen, ’Förresten, han gillar att slåss’.”

Intervjuperson 4

Under avsnitt 6.1.1. visade analysen av resultatet att åtskillnaden mellan den egna huligangruppen och andra grupper som skapas genom slagsmålen stärker gruppidentiteten, vilket ökar känslan av tillhörighet till den egna gruppen. Denna åtskillnad, ”vi” och ”de”, är något som även kan skapas mellan huliganismen och den övriga världen, vilket kan bidra till en ökad identifiering med huligankulturen. Littman och Paluck (2015:92) menar att medlemmar i våldsbejakande grupper oftast är medvetna om att de bryter mot allmänna sociala normer, och medan andra medlemmar i denna grupp stöttar och förstår våldet kommer signifikanta andra utanför den våldsbejakande gruppen förmodligen inte att vara lika förstående (ibid:93). Att känna sig missförstådd av personer utanför huligankulturen är något

---

¹⁰ Uttrycket ”göra det” syftar till att prata med Polisen.

som dyker upp i alla intervjuer, bland annat visar citatet från Intervjuperson 1 om hur detta skapar en distans till signifikanta andra:

”Men absolut, jag har ju inte sagt det till min mormor och morfar, eller typ sagt det till mina mostrar och så där. Det skulle jag aldrig göra, dom förstår inte... det är ju också såna som bara läst tidningen och typ tycker alla är sjuka i huvudet som gillar att gå på fotboll, så jag pallar inte ta den diskussionen.”

Intervjuperson 1

Att dölja en del av sig själv, att leva ett dubbelliv, blir således ett karaktäriserande drag för den sociala typen huliganen:

”Jag ljuger ju inte om att jag går på fotboll, och att jag ska åka till Malmö och kolla på en match, men jag ljuger ju om typ varför man kanske kommer hem med en blåtira.” Intervjuperson 3

7. Diskussion

Syftet med studien har varit att undersöka vilken mening det kollektiva våldet inom huliganismen fyller för individerna, på vilket sätt huliganismen är organiserad, samt vad som karaktäriserar den typiske huliganen. Tillsammans utgör dessa tre undersökningsområden studiens övergripande syfte, att undersöka hur huliganism kan förstås som ett socialt fenomen. Sammanfattningsvis går det att beskriva huliganism som en partiell organisation, där våldshandlingarna kan skapa en gemenskap inom huligangruppen, men även vara något som gruppen förväntar sig att medlemmarna ska delta i. Detta våld medför att huliganer ofta ljuger för utomstående, då de känner sig tvungna att dölja sin livsstil för människor utanför huligankretsarna. Förutom detta dubbelliv kan den typiske huliganen beskrivas som någon som är villig att slåss, kan föra sig socialt med andra medlemmar inom gruppen och är lojal mot andra huliganer. Vad säger då detta om huliganism som ett socialt fenomen?

Av resultatet framgår att huliganism och huliganer inte enbart kan förstås utifrån den gemensamma nämnaren som tidigare forskning visat; att det handlar om män som gillar att slåss med andra män (Radmann, 2014:560). Utan det går även att tänka sig att en del personer som söker sig till dessa grupper inte är ute efter våldet i första hand, att det snarare kan handla om individer som söker sig till en gemenskap, och att våldet används som en biljett till denna

gemenskap. Huliganism är något som ständigt diskuteras av politiker och media, och huliganvåldet är något som Polisen länge har försökt att motverka (Radmann, 2015). Att försöka motverka huliganvåldet utan förståelse för vilken mening detta våld fyller för huliganerna kan vara svårt. Det går exempelvis att tänka sig att medan det från Polisens håll handlar om ett olagligt beteende som måste stoppas, kan det för individerna handla om en gemenskap som inte går att finna någon annanstans. Konsekvensen av Polisens insatser mot våldet kan bli att Polisen ses som en gemensam fiende för huligangrupperna, oavsett klubbtilhörighet. Att då som huligan "snitcha" till Polisen om andra huliganer ses som ett förräderi som straffas med utanförskap. Istället för riktade insatser mot själva våldet skulle förebyggande insatser kunna ge ett bättre resultat i kampen mot huliganism. I framtida forskning om huliganism bör en fördjupning av huliganismens gemenskap studeras, med ett mindre fokus på våldshandlingarna, för att på så sätt fånga upp individer som söker sig till dessa kretsar. Genom att undersöka vilken typ av gemenskap som fattas hos dessa individer, och hur gemenskapen inom huligankulturen kan förstås på ett djupare plan, går det eventuellt att finna mönster utanför våldet som binder samman dessa individer. Genom att sedan fånga upp dessa individer, innan de hamnar i denna våldsbejakande miljö, kan framtida huliganvåld eventuellt motverkas.

Resultatet visade även att de organisatoriska elementen medlemskap, hierarki, regler och sanktioner kunde hittas inom huliganismen. Därmed kan huliganism beskrivas som en partiell organisation utifrån Ahrne och Brunssons (2011) definition av begreppet. Med hjälp av teorin om partiell organisering som en av studiens utgångspunkt lyckades inte bara organiseringen inom huliganismen fångas in och kartläggas, utan även *hur* huligangrupper och slagsmål organiseras. Bland annat kom det fram att det kan ta upp till ett år innan beslut om medlemskap i en huligangrupp fattas, vilket skulle kunna ge utrymme och tid till att med förebyggande insatser fånga in de individer som söker sig till huliganismen men ännu inte kommit in i den innersta kretsen.

Med partiell organisering som teoretisk referensram kunde även huliganismens hierarki förstås, att huligangruppers olika ledare pratar med varandra för att tillsammans planera framtida slagsmål. Utifrån denna kunskap förstås inte bara hur slagsmålen kan organiseras, utan även lojaliteten gentemot andra huligangrupper. Då ett huliganslagsmål består av minst två rivaliserande grupper, och eftersom slagsmålen kräver planering tillsammans med rivaliserande supportrar, riskeras (utifrån en huligans perspektiv) hela huliganvåldet att stoppas om ledande personer åker fast. Något som därmed indirekt riskerar den gemenskap

som byggs upp genom våldet. Även hur regler och sanktioner används inom huliganismen kan hjälpa till att utveckla förståelsen över den starka lojaliteten som finns inom huligankulturen. Om någon bryter mot denna norm, lojalitet gentemot de egna, riskerar personen i fråga att bli utesluteten ur gruppen, utesluten från gemenskapen. Vilken kraft dessa typer av normer, straff och gemenskap, har över individer inom huligangrupper är något som bör undersökas vidare, för att få en djupare förståelse över hur svårt det kan vara att lämna en våldsbejakande grupp. Genom denna förståelse kan sedan strategier och stöd för avhoppande huliganer vidareutvecklas, vilka kanske även kan användas för individer inom andra typer av våldsbejakande grupper.

Avslutningsvis kan sägas att förutom att de är lojala gentemot sina egna och att de är villiga att slåss, lever huliganer ett dubbelliv. Utifrån Littman och Palucks (2015) teori om kollektivt våld, visade analysen att huliganers identifiering med huligangruppen stärks i och med distanseringen till personer utanför dessa kretsar, personer som inte är lika förstående till våldet. Att istället öppna upp för samtal om våldets mening utifrån våldsverkarnas perspektiv, både som anhörig men även genom andra aktörer som exempelvis socionomer, skulle kunna bidra till att avståndet mellan huliganer och människor utanför huliganismen minskar, och på så sätt kan identifieringen med huligangruppen tänkas minska. Detta skulle kunna leda till att Littman och Palucks (2015:81) definition av våldscykeln får en ny innebörd; att den minskade identifieringen med huligangruppen även minskar deltagandet i våldshandlingar, vilket i sin tur minskar identifieringen med huligankulturen.

8. Referenser

Ahrne, Göran & Brunsson, Nils. (2011). Organization outside organizations: The significance of partial organization. *Organization*. 18 (1): 83-104.

Andersson, Torbjörn. (2010). Svensk fotbollshuliganism 1900 – 1970. I: Havelund, Jonas., Joern, Lise & Rasmussen, Kristian (red.). *Fotboll och huliganism i Skandinavien: [en antologi]*. 1. uppl. Malmö: Idrottsforum.org. 11-34.

Andersson, Torbjörn & Radmann, Aage. (1998). *Från Gentleman till Huligan? Svensk fotbollskultur förr och nu*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion.

Brå. (2008). *Strategier mot fotbollsrelaterade ordningsstörningar*. Rapport 2008:20. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Collins, Randall. (2009). The micro-sociology of violence. *British Journal of Sociology*. 60 (3): 566-576.

Collstedt, Christopher. (2004). ”Som en adlig vederlike”. Duellbrottet i det svenska stormaktsväldet. I: Österberg, Eva & Lindstedt Cronberg, Marie (red.). *Våldets mening. Makt, minne, myt*. Lund: Nordic Academic Press. 169-196.

Collstedt, Christopher. (2005). Våld som konst och förfinad handling. En historia om kroppar, manlighet och kultur. *Scandia*. 71 (1): 103-111.

Dunning, Eric. (2000). Towards a Sociological Understanding of Football Hooliganism as a World Phenomenon. *European Journal on Criminal Policy and Research*. 8 (2):141-162.

Edling, Christofer. (2016). Våldets sociala dimensioner. I: Edling, Christofer & Rostami, Amir (red.). *Våldets sociala dimensioner: individ, relation, organisation*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. 15-26.

Esaiasson, Peter., Gilljam, Mikael., Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (red.). (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4 [rev.] uppl. Stockholm: Norstedts juridik

Fejes, Andreas & Thornberg, Robert. (2015). Kvalitet och generaliserbarhet i kvalitativa studier. I: Fejes, Andreas & Thornberg, Robert (red.). *Handbok i kvalitativ analys*. 2. uppl. Stockholm: Liber. 256-278.

Forssell, Anders & Ivarsson Westerberg, Anders. (2007). *Organisation från grunden*. Stockholm: Liber.

Giulianotti, Richard & Armstrong, Gary. (2002). Avenues of contestation. Football hooligans running and ruling urban spaces. *Social Anthropology*. 10 (2): 211-238.

Giulianotti, Richard. (2005). The sociability of sport: Scotland football supporters as interpreted through the sociology of Georg Simmel. *International Review for the Sociology of Sport*. 40 (3): 289-306.

Hermerén, Göran (2011). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet
Tillgänglig på Internet: <https://publikationer.vr.se/produkt/god-forskningssed>

Korllos, Thomas S. (1994). Uncovering Simmel's Forms and Social Types In Social Settings. *International Social Science Review*. 69 (1/2): 17-22.

Lindgren, Simon. (2014a). Kvalitativ analys. I: Hjerm, Mikael. Lindgren, Simon & Nilsson, Marco (red.). *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. 2. uppl. Malmö: Gleerup. 29-44.

Lindgren, Simon. (2014b). Tematisering. I: Hjerm, Mikael. Lindgren, Simon & Nilsson, Marco (red.). *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. 2. uppl. Malmö: Gleerup. 63-72.

Lindgren, Simon. (2014c). Summering. I: Hjerm, Mikael. Lindgren, Simon & Nilsson, Marco (red.). *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. 2. uppl. Malmö: Gleerup. 73-86.

Lindstedt Cronberg, Marie & Österberg, Eva. (2004). Våldets mening. Att sätta in våldet i dess kulturella sammanhang. I: Österberg, Eva & Lindstedt Cronberg, Marie (red.). *Våldets mening. Makt, minne, myt*. Lund: Nordic Academic Press. 7-15.

Littman, Rebecca & Paluck, Elizabeth Levy. (2015). The Cycle of Violence: Understanding Individual Participation in Collective Violence. *Political Psychology*. 36 (1): 79-99.

Läraryrket. (2016). *Bästa skolkommun – rankning som fokuserar och inspirerar*.

Läraryrket. <https://www.lararforbundet.se/basta-skolkommun> (Hämtad: 2017-05-03)

Maniglio, Roberto. (2007). The Hooligan's Mind. *Journal of Forensic Sciences*. 52 (1): 204-208.

Nilsson, Marco. (2014). Att samla in kvalitativa data – halvstrukturerade intervjuer. I: Hjerm, Mikael, Lindgren, Simon & Nilsson, Marco (red.). *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. 2. uppl. Malmö: Gleerup. 149-166.

Nordh, Martin. (2013). *Utvärdering av Polisens arbete mot idrottsrelaterad brottslighet. Delrapport 1: Problembeskrivning och strategisk måluppfyllelse*. Rapport 2013:5. Stockholm: Rikspolisstyrelsen.

Polismyndigheten. (2014). *En nationell strategi för att minska otrygghet, brott och ordningsstörningar i samband med idrottsevenemang, 2014 – 2017*. Stockholm: Polismyndigheten Region Stockholm.

Radmann, Aage. (2014). Hooligans: nice guys or the last alpha males? A study of football supporters' self-image. *Soccer & Society*. 15 (4): 548-563.

Radmann, Aage. (2015). *Vad är huliganism?*. Malmö: Arx.

Rostami, Amir. (2016). Våldets betydelse för organisering av kriminella gäng. I: Edling, Christofer & Rostami, Amir (red.). *Våldets sociala dimensioner: individ, relation, organisation*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. 167-186.

Spaij, Ramon. (2008). Men Like Us, Boys Like Them: Violence, Masculinity, and Collective Identity in Football Hooliganism. *Journal of Sport and Social Issues*. 32 (4): 369-392.

Swedberg, Richard. (2016). Before theory comes theorizing or how to make social science more interesting. *British Journal of Sociology*. 67 (1): 5-22.

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Weiss, Robert Stuart. (1994). *Learning from strangers: the art and method of qualitative interview studies*. New York: Free Press.

Bilaga 1 – Data som ingått i empirisk observation

Litteratur:

- Andersson, Torbjörn & Radmann, Aage (1998). *Från gentleman till huligan? Svensk fotbollskultur förr och nu*
- Deogan, Tommy (2012). *Män av våld: om svenska huliganer*
- Havelund, Jonas. Joern, Lise & Rasmussen, Kristian (red.) (2010). *Fotboll och huliganism i Skandinavien*
- Höglund, Johan (2006). *En av grabbarna: en berättelse inifrån brödrskapet Firman boys*
- Lulescu Maria (2012). *Hooliganism, Contemporary social phenomenon* (i tidskriften: Challenges of the Knowledge Society)
- Maguire, Joseph A. (2011). *The emergence of football spectating as a social problem* (i tidskriften: Sport in Society)
- Radmann, Aage (2015). *Vad är huliganism?*
- Rookwood, Joel & Pearson, Geoff (2012). *The hoolifan: Positive fan attitudes to football 'hooliganism'*. (i tidskriften: International Review for the Sociology of Sport)

Nyhetsartiklar:

- Dragic, Marijana (2016). *Huliganer attackerade polis – tio ställs inför rätta*. Dagens Nyheter: <http://www.dn.se/sthlm/huliganer-attackerade-polis-tio-stalls-infor-ratta-1/>
- Frid, Simon (2016). *Här slåss huliganerna efter derbyt i Stockholm*. Expressen: <http://www.expressen.se/nyheter/har-slass-huliganerna-efter-derbyt-i-stockholm/>
- Kayhan, Baris (2015). *Fler kriminella till fotbollsfirmor*. Sveriges Radio: <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6214125>
- Keskikangas, Bo (2013). *Reinfeldt: Vi accepterar inte hot*. Dagens nyheter: <http://www.dn.se/sport/fotboll/reinfeldt-vi-accepterar-inte-hot/>
- Larsson, Mattias (2016). *Huliganerna hotade sig fram med bengaler*. Expressen: <http://www.expressen.se/kvallsposten/sport/huliganerna-hotade-sig-fram-med-bengaler/>
- Olsson, Daniel (2017). *Här går huliganerna till attack – mitt i stan*. Expressen: <http://www.expressen.se/gt/har-gar-huliganerna-till-attack--mitt-i-stan/>

- Svensson, Frida (2016). *Polisen: Huliganer attackerar unga flyktingar i Stockholm*. Svenska Dagbladet: <https://www.svd.se/polisen-larmar-om-angrepp-mot-ensamkommande>

Webbsidor/Bloggar utgivna av supportrar:

- www.intefanvetjag.com
- www.kritaen5a.wordpress.com
- www.stockholm-sodra.com
- www.sveriges scenen.com

Rapporter:

- Brottsförebyggande rådet (2008). *Strategier mot fotbollsrelaterade ordningsstörningar*. Rapport 2008:20.
- Nordh, Martin. (2013). *Utvärdering av Polisens arbete mot idrottsrelaterad brottslighet. Delrapport 1: Problembeskrivning och strategisk måluppfyllelse*. Rapport 2013:5.
- Polismyndigheten. (2014). *En nationell strategi för att minska otrygghet, brott och ordningsstörningar i samband med idrottsevenemang, 2014 – 2017*.
- Socialdepartementet (2016). *Slutrapport från uppdraget med nationell samordning för att främja en positiv supporterkultur och motverka idrottsrelaterad brottslighet 2015*.
- SOU 2012:23. *Mindre våld för pengarna*.
- SOU 2013:19. *Mera glädje för pengarna*.

Filmklipp:

Förutom filmklippet som listas nedan har ett antal klipp över huliganslagsmål gått igenom, men då de är väldigt våldsamma har jag valt att inte skriva ut exakta länkar. För den som ändå är intresserad av dessa filmklipp finns de upplagda på YouTubes webbsida. Med en enkel sökning innehållandes namn på en huligangrupp (exempelvis Firman Boys) dyker många klipp på huliganslagsmål upp.

- *Fredrik Reinfeldts Presskonferens om Djurgårdens IF 2013-04-26 (Hela)*
www.youtube.com/watch?v=1A-wDtdjJDU

Bilaga 2 – Intervjuguide

Nedan redovisas frågor till personer som ingår eller har ingått i en supportergrupp som brukar/brukat våld klubbens namn, som av media mfl går under namnet huliganer. Till dessa frågor följer även följdfrågor som utformas beroende på respondentens svar, följdfrågor som kommer att fånga upp väsentliga delar för studiens syfte och frågeställningar. Frågorna nedan ska alltså ses som riktlinjer för åt vilket håll samtalet bör gå, och frågorna kan komma att omformuleras under själva intervjutillfället.

Supporterskap:

- Hur ser din relation till våld i samband med fotboll ut?
- Hur började ditt supporterskap för *namn på fotbollslaget*?
- Hur kom du i kontakt med *namn på supportergruppen*?
- Vad fick dig att söka dig dit?
- Fanns det några krav på dig för att du skulle få ingå i denna grupp?
- Hur stor del av supporterskapet inom gruppen handlar om *namn på fotbollslaget*?

Organisationen:

- Hur skulle du beskriva supportergruppen?
- Hur skulle du beskriva gruppammansättningen i supportergruppen?
- Hur ser kontakten/relationen ut med de andra som ingår i gruppen?
- Finns det några likheter mellan individerna i gruppen? (Beskriv)
- Finns det några likheter mellan individerna över gruppgränser? (Beskriv)
- Hur ser gruppens relation ut till polisen/media?
- Har olika personer inom gruppen olika status? (Beskriv)
- Hur är stämningen mellan personerna som ingår gruppen?
- Går det att bli utesluten ur gruppen? (Hur/varför?)

Organisering och Det kollektiva våldet:

- Hur vet man vilka som man ska/får slåss mot?
- Hur vet man hur och när man ska mötas upp för att exempelvis slåss mot andra supportrar?
- Hur kan ett typiskt slagsmål gå till?

- Hur vet man att ett slagsmål är över?
- Hur pratar man om slagsmålet efteråt?
- Hur sprids information (exempelvis till media, polis) om att ett slagsmål har varit, och hur det gick?
- Hur vet man vad som är sant?
- Vad har fått dig att slåss för gruppen?
- Vad tror du är anledningen till att andra supportrar vill slåss för gruppen?

Avslutande fråga:

- Vad anser du är ett bra supporterskap?